

Mfv.I.10.100/2013/5.

A Kúria a dr. Borbély Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Aryné dr. Uhri Anna ügyvéd által képviselt alperes ellen járadék felemelés megállapítása iránt a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 2.M.233/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.279/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.279/2012/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.0000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 2002. augusztus 26-án kelt 4.M.702/2000/36. számú - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2002. február 17-én kelt 2.Mf.21.258/2002/4. számú ítéletével jogerőre emelkedett - ítéletében 1995. március 1-jétől 2001. december 31-éig terjedő időre 5.715.952 forint elmaradt jövedelem és 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint 2002. január 1-jétől elmaradt jövedelemként havi bruttó 89.221 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

A felperes ezt követően benyújtott keresetében 2002. január 1-jétől havi járadéka összegének felemelésére és 2006. december 31-éig elmaradt járadék-különbözetének megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint az alperes 2004. évben egy összegben - és nem az esedékességgel - fizette meg a járadékát, többletadó terhe keletkezett, ezért annak megtérítését is igényelte. A felperes kamatos kamat megfizetését kérte.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.48/2006/42. számú ítéletével a felperesnek folyósított járadék összegét 2005. január 1-jétől havi 103.929 forintra, 2006. január 1-jétől havi 104.484 forintra felemelte. Kötelezte az alperest 284.739 forint lejárt járadék-különbözet és kamatai, továbbá nettó 612.234 forint kártérítés és kamatai megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.20.050/2008/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta és a felperest fellebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezte.

A felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Mfv.I.10.630/2008/3. számú részítéletével a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság ítéletének azon részét, amelyben a munkaügyi bíróság ítéletének az alperest 612.234 forint kártérítés és kamatai megfizetésére kötelező részét helybenhagyta, hatályában

fenntartotta. A folyósított járadék felemelése tárgyában az elsőfokú ítélet helybenhagyó részét - az elsőfokú ítélet ezen rendelkezésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, egyebekben az ítéletet nem érintette. A felperest felülvizsgálati eljárási költség, valamint az eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

A Legfelsőbb Bíróság a határozatában megállapította, hogy a megismételt eljárásban igazságügyi adó- és könyvszakértői vélemény beszerzése szükséges. A bizonyítás során elengedhetetlen annak tisztázása, hogy az adott munkáltatónál volt-e, és ha igen, milyen összegű bérfejlesztés, és ezen intézkedés alapján a károsult munkavállalónak mennyi lenne a vélelmezett elérhető átlagkeresete. Ezt követően a szakértő feladatává kell tenni a keresetvesztesség összegének kiszámítását, különös tekintettel arra, hogy a szakértő vegye figyelembe az 1992. évi XXII. tv. (Mt.) 182. § a) és b) pontjaiban leírt, és a kártérítés összegéből levonandó járulékokat. A kirendelt szakértő részére egyértelműen meg kell határozni azt, hogy a károsult keresetvesztességét úgy kell kiszámítani, hogy nettó összegben annyi legyen a juttatásainak együttes összege, mint ami a vele azonos munkakörben dolgozó munkavállaló nettó jövedelme. Ezen számítás során a szakértő feladata annak vizsgálata, hogy az adósávok eltérő mértéke alapján a károsult többletjövedelemre nettó értékben ne tehessen szert.

A felperes a megismételt eljárásban a keresetét a korábbival egyezően fenntartotta, a kamattal kapcsolatos igényét 717.150 forintban határozta meg. Kérte továbbá a 4.M.702/2000/36. számú ítéletben megítélt kártérítési összeg után kamatos kamat megfizetését. Álláspontja szerint az alperesnek a lejáró kamatokat a lejártukkor kellett volna tőkésítenie, és annak kamatát is ki kellett volna fizetnie számára, az alperes 1996-tól ezen összegeket jogosulatlanul használja. Álláspontja szerint a követelése nem évült el, mivel az bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett, ezért az öt éves elévülési időn belül volt érvényesíthető. Hivatkozott az értelmező szótárra, amely szerint a jogszabálysértés egyben bűncselekményt is jelent. Előadása szerint az igényét először 2004. augusztus 4-én és november 3-án érvényesítette, majd 2010. szeptember 8-án jelölte meg újra. A 2005. november 16-án befejeződött Legfelsőbb Bíróság előtti eljárás pedig az elévülési időt megszakította csakúgy, mint az időközi köztes eljárások.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.233/2012/4. számú ítéletével a felperes járadékát 2007. január 1-jétől 104.484 forintra felemelte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest perköltség, az alperest állam által előlegezett illeték és költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes nyugdíja és a keresetvesztességi járadék SZJA levonás utáni együttes összege a beszámolási időszakban megegyezett a saját vélelmezett nettó átlagkeresetével. A szakértő által

kiszámított évi és a havi keresetveszteség - a nyugdíj és a keresetveszteségi járadék együttes összege - annyi, mint a saját nettó bérjövödelme lenne. A felperes 2007. január 1-jétől bruttó 104.484 forint összegű járadékokkal jut ahhoz az összeghez, amit munkavégzés esetén elérne.

A szakértő a jegyzőkönyvben adott kiegészítő véleménye szerint a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásában adott adókulcsok közötti eltérés kompenzációját úgy végezte el, hogy nettó összegben határozta meg a felperes keresetveszteségét, majd ennek felbruttósításával jelölte meg azt az összeget, amelyet az alperesnek folyósítani kell ahhoz, hogy a felperes ugyanolyan összeghez jusson, mintha munkát végezne.

A szakértői vélemény szerint a felperes kizárólag bruttó különbségek alapján számított keresetveszteségének SZJA-t is tartalmazó összege 7.512.221 forint. A Legfelsőbb Bíróság iránymutatása szerint SZJA-val csökkentett keresetveszteségének nettó összege így 5.833.645 forint. A szakértő összehasonlította a felperes keresetveszteségének és a nyugdíjának együttes összegét a vélelmezett nettó átlagkeresetével, és arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a felperes részére SZJA-t nem tartalmazó felperesi keresetveszteség nettó összege kerülne kifizetésre, úgy 1.661.551 forint többletjövedelmet realizálna.

A szakértői véleményt elfogadva a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy 2002-2006. közötti időre 358.885 forinttal magasabb összeg került a felperes részére kifizetésre, mintha munkát végzett volna. Miután az alperes az ítéleti marasztalást végrehajtva azt a jövőben fizetendő járadék összegeként is elfogadta, ezért a bíróság 2007. évet megelőzően nem rendelkezett a felperes járadéka felemeléséről, hanem azt az alperes önkéntesen végrehajtott járadék felemelésének tekintette. A bíróság a felperest megillető járadék összegét 2006. január 1-jétől az alperes által folyósított 104.484 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében nem fogadta el a felperes által alkalmazott számítási módot utalva az Mt. 182. §-ának a) pontjában foglaltakra. Kifejtette, hogy az alperesnél rendelkezésre álló bérfejlesztési adatokkal szemben a jogszabály nem biztosít lehetőséget a statisztikai értékekben közzétett adatok figyelembe vételére, erre csak akkor van lehetőség, ha az alperesnél működés hiányában bérfejlesztési adatok nem állnak rendelkezésre (BH.2001.446.). A bíróság a felek által korábban egyezően elfogadott mértéket a számítások egyik kiinduló tételének tekintette. A felperes nem ajánlott fel bizonyítást arra, hogy a bérfejlesztési mérték nem az alperes által kifizetett tényleges bértömeget takarja.

A bíróság a felperes személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (SZJA) adójóváírásra vonatkozó 33. §-a értelmezését a számítás logikai láncolatából kiragadottnak, tévesen, a jövedelemadó bevallása során követendő eljárás szabályaival egyező módon értelmezettnek tekintette. Amennyiben a bíróság a felperes

vélelmezett bruttó nyugdíja összegénél adójóváírást venne figyelembe, úgy a csökkentett összeg a felperes tényleges nyugdíjánál alacsonyabb összeget eredményezne, következésképpen a számítások során a ténylegesen folyósított összeggel szemben egy számított, alacsonyabb összeget kellene figyelembe venni.

A bíróság a felperes által csatolt NAV, illetve korábban APEH véleményt a perben nem értékelte, mert nem a felperes adókötelezettségét kellett megállapítani, hanem vélelmezett kereset számításához volt szükség a felbruttósított nyugdíjának megállapítására, de azt valódi adókötelezettség nem terheli.

A bíróság a felperes kamatos kamat iránti igényét sem találta alaposnak, utalva a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra. A késedelmi kamat esedékesség, és így lejárat hiányában nem adódik hozzá a felperest megillető tőke összegéhez, ezért azzal a felperesnek megítélt kártérítés összege nem emelkedik.

A bíróság a felperes 2004. évi teljesítés után a kamatos kamat megfizetésére irányuló kereseti követelését sem találta alaposnak, utalva az Mt. 11. §-ában meghatározott hároméves elévülési időre.

Az alperes számítása nem minősült bűncselekménynek, így az elévülési idő nem lett hosszabb, és azt a felek közötti eljárás sem szakította meg. A felperes által indított végrehajtási eljárásban a felperes kamatos kamat iránti igényével kapcsolatban a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.Pf.20.342/2005/4. számú ítéletében szintén kifejtette ezzel kapcsolatos álláspontját, amely szerint a késedelmi kamat után a felperes nem tarthat igényt kamatra.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.279/2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta és a felperest fellebbezési eljárási költség viselésére kötelezte.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a keresetveszteség számítására az Mt. 182. §-ában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni. Ezen jogszabály, valamint a kialakult bírói gyakorlat alapján (BH 2006.225., BH 1997.555, LB Mfv.I.10.150/2005/2.) az elérhető ténylegesen járó keresetet a járulékok mértékével csökkentett összegben kell meghatározni. A keresetveszteség megállapításához szükséges járadékalap kiszámításához meg kell jelölni, hogy a károsultnak mennyi volt a keresete a károsodás bekövetkezése előtt. Az Mt. rendelkezéseiből következik a teljes kártérítés elve és a káronszerzés tilalma. Ez azt jelenti, hogy az Mt. hatálya alá tartozó károsodás esetén a járadékalap meghatározásánál egységesen kell figyelembe venni a keresetet csökkentő járulékokat.

A nyugdíjjárulék, egészségbiztosítási járulék stb. kötelezően és rendszeresen fizetendő, ha a kárt szenvedett személy dolgozna, ezeket tőle levonnák, ezért károsulti helyzetben sem juthat több jövedelemhez járadék formájában.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság utasítása szerint járt el, amikor mind a felperes nyugdíját, mind a keresetveszteséget először

bruttó összegben meghatározta. Az eljárás célja, hogy a keresetveszteség olyan módon kerüljön kiszámításra, hogy a felperes többletjövedelemre ne tegyen szert. A perbeli időszakban hatályos Szja. törvényben megjelölt adókulcsok kompenzációja miatt vált az szükségessé, hogy a szakértő a számításokat nettó összegben is elvégezze, és ez alapján állapítsa meg a keresetveszteség összegét. Ha a bíróság elfogadná a felperes által követett számítási módot, olyan jövedelemhez jutna, amely aktív állományú munkavállalóként sem illelné meg.

A törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a keresetveszteségi járadék összegének meghatározásánál megfelelően járt el, és annak megállapítására a vonatkozó törvényi rendelkezések betartásával került sor. A perbeli időszakban hatályos Szja. törvény adójóváírásra vonatkozó rendelkezései szerint felperes összes jövedelmét figyelembe véve adójóváírásra nem szerzett volna jogosultságot, így ebből eredően kára sem keletkezett.

A törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy az új eljárás tárgyát képező igények vonatkozásában sem jogosult a kamatos kamatra, hiszen a tőkekövetelés elutasításra került.

A másodfokú bíróság a felperes által előterjesztett perköltség vonatkozásában is részletesen kifejtette álláspontját.

A felperes határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az első- és a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, és az alperesnek a keresete szerinti marasztalását, valamint perköltség fizetésre kötelezését kérte. Másodlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A felülvizsgálati érvelés szerint a jelen felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet és az általa helybenhagyott elsőfokú határozat jogszabálysértő, mivel sérti az Mt. 184.§ (3) bekezdésében írt rendelkezéseket, továbbá az alapjukként szolgáló szakértői véleményben levezetett számítások sem felelnek meg azon elvnek, mely szerint a keresetveszteségi járadék és a felperes nyugdíja együttesen a korábbi munkakörben foglalkoztatott munkavállalók adózott nettó jövedelmével legyen azonos.

A jelen beadványhoz csatolt felperesi kimutatás a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása szerint készült, és a vélelmezett bruttó kereset és a bruttósított nyugdíjkülönbözetet csökkentő tételeket vette figyelembe. A számítás szerint 2006. január 1-jétől 157.882 forint Szja. levonása előtti keresetveszteségi járadék megállapításának lett volna helye, azaz 53.398 forinttal magasabb összegű havi járadékra tarthat igényt a felperes. Ez 2006. január 1-jétől 2012. december 31-éig 4.485.432 forint kiesett járadékot jelent. A felperes álláspontja szerint 2002. január 1-jétől 2005. december 31-ig felgyülemlett járadék-különbözet a fenti számítási módszer mellett 1.752.551 forint, mellyel alperes a mai napig tartozik. 2013. január 1-jétől a jelen számítás szerint 157.882 forint keresetveszteségi járadék illeti meg a felperest.

2002-2006. évben mindösszesen 2.095.270 forint személyi jövedelemadó bevallására és levonására került sor 38%-os adókulcs alkalmazása mellett. Amennyiben az egyösszegű kifizetés időben arányosan történt volna, akkor csupán 626.022 forint adókötelezettsége származott volna a felperesnek. A felperesi számításokban levezett módon az ennek nyomán keletkezett 1.469.268 forint különbözetből mindösszesen 752.112 forint térült meg, mely tartalmazza a jogerős ítéletben foglalt 612.234 forint összeget is. Ez azt jelenti hogy 717.150 forint tényleges adó többlet keletkezett felperes terhére, melyről sem az első-, sem a másodfokú bíróság ítéletében nem rendelkezett.

A keresettel érvényesíteni kívánt kamatkövetelést a felperes továbbra is fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

Álláspontja szerint megalapozatlan a felperes által alkalmazott számítási mód, amely figyelmen kívül hagyja azt a jogszabályi rendelkezést, hogy a munkabért pótló járadék összege nem lehet magasabb, mint az adott munkakörben tényleges munkát végző munkavállalók nettó keresete. Az alapeljárás során kirendelt szakértő számításai és a kérdésekre adott válaszai a Legfelsőbb Bíróság korábban hozott Mfv.I.10.630/2008/3. számú részítéletében a megismételt eljárásra vonatkozóan megjelöltekre, annak figyelembevételével készült.

A felperes a hatvannapos határidőn túl felülvizsgálati kérelmét kiegészítette hivatkozva arra, hogy ennek szükségességét korábbi ügyvédjének mulasztása indokolja.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 272. §-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számítva hatvan napon belül kell benyújtani. A felülvizsgálati kérelem kiegészítésére is csak ezen határidőn belül van lehetőség. A felperes által utóbb előterjesztett beadványban írtak pedig nem voltak alkalmasak a felperes vétlenségének kimentésére a hatvan napon túl előterjesztettekkel összefüggésben. Ebből következően kizárólag a hatvan napos határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelemben foglaltak voltak vizsgálat tárgyává tehetőek.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján dönt, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, további bizonyítás felvételének nincs helye [BH 2002.29.; Pp. 270. § (1) bekezdés, 275. § (1) bekezdés]. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemhez csatolt felperesi kimutatás sem volt már vizsgálható, tekintettel arra, hogy a Kúriának az ügy jogerős befejezéséig rendelkezésére álló adatok alapján kellett döntenie.

A kereseti kérelem elbírálása során az Mt. 184. § (3) bekezdésének rendelkezései voltak irányadóak, amely szerint a kártérítés

módosításának alapjául szolgáló munkabér-növekedés mértéke meghatározásánál a munkáltatónak a károsultat a sérelem bekövetkezésekor foglalkoztató szervezeti egységnél, a károsulttal azonos munkakört betöltő munkavállalók ténylegesen megvalósult átlagos éves bérfejlesztésének (átlagkeresete változásának) mértéke az irányadó.

Az Mt. 182. §-ának a) pontja pedig úgy rendelkezik, hogy a kártérítés összegének kiszámításánál le kell vonni az elmaradt munkabérre eső nyugdíjjárulékot.

A Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.630/2008/3. számú részítéletével szakértői bizonyítást tartott szükségesnek, és meghatározta az ennek elkészítése során irányadó szempontokat.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, és a bíróságok ennek alapján jogszerű következtetésre jutottak. Helytállónan fejtették ki, hogy az Mt. 182. § a) pontja alapján a vélelmezett keresetből kizárólag a nyugdíjjárulék levonását írja elő a törvény, és nem tartalmaz rendelkezést az egészségbiztosítási és munkavállalói járulékra, mivel azok a munkavégzés esetén is a jövedelemből levonásra kerülnek. Ebből következően - a jogszabály helyes értelmezése mellett - a felperes nem juthat azon összeghez sem, amelyet munkavégzése esetén adóként kellene befizetnie.

A bíróságok a fentiek alapján helyesen állapították meg, hogy a felperes által az eljárás során hivatkozott számítási mód nem felel meg a jogszabályi előírásoknak és ellentétes a következetes ítélkezési gyakorlattal is.

Ugyancsak helyes azon elsőfokú ítéleti megállapítás, hogy az adott ügyben irányadó 1995. évi CXVII. törvény (Szja.tv.) III. 3. § 21. pontja szerint a keresetveszteségi járadék bruttó összegei bérnek minősülnek, így 2002-2006. évben a ténylegesen megállapított keresetveszteségi járadék összegei után - a jogszabályi feltételek fennállása esetén - adójóváírás volt érvényesíthető. Ezen időszakban a felperes vélelmezett keresetei meghaladták a jogosultság felső határát, adójóváírás nem illette volna meg, így az erre alapított kártérítési igénye is alaptalan.

A Pp. 215. §-a szerint a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek is csak a kereseti kérelemben foglaltak alapján hozott döntés képezhetette alapját, így a további időszakra előterjesztett keresetfelemelési igény sem volt ebben az eljárásban vizsgálható.

A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja, ezért a Kúria nem a korábbi beadványokra hivatkozást, hanem a jelen felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vehette figyelembe. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelem pontosan nem jelöli meg, hogy a kamatfizetés körében kifejtett bírósági álláspontokat mennyiben tartja jogszabálysértőnek, ezért az a felülvizsgálati eljárás tárgyát sem képezhetette.

A fentiek alapján a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes perköltség-fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul, míg a tárgyi költségmentesség folytán le nem rótt illetéket az állam viseli az adott ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, 13. § (1) bekezdés és 14. §-a szerint.

Budapest, 2013. november 6.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
bírószági tisztviselő